СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 62. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 15 березня, 1934.

VOL. XLII. No. 62. Jersey City, N. J., Thursday, March 15, 1934. THREE CENTS

ВСІ ДО УЧАСТИ В ЮВИЛЕЙНІЙ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА

ЗА ПІДВИШКУ ЗАПЛАТИ Й СКОРОЧЕННЯ ПРАЦІ ДЛЯ АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ

ДІТРОЙТ. — Генрі Форд і Краєва Автомобільна Палата ведуть переговори в справі скорочення часу праці й підвищення заплати для робітників автомобільного промислу. 230,000 робітників мають скористати з таких заряджень, якби вони були видані.

Форд каже, що він привернув для 47,000 своїх робітників у своїх фабриках правило, що найнижча заплата має виносити 5 долярів на день. Усіх робітників у його фабриках є 70,000.

ВИЗНАЧНІ ЛЕТУНИ ЧЛЕНАМИ ЛЕТНИЧОЇ РАДИ.

ВАШИНГТОН. — Секретар війни Дерн іменував трох визначних летунів, Орвила Райта, Чарлза Линдберґа й Кларенса Чемберлена, членами спеціяльної летничої ради армії, котра має студіювати воження почти військовими летунами.

Крім них до ради іменовано кількох летничих спеціялістів армії.

Рада має застановлятися не лише над питанням відповідного вишколення летунів, але й над питанням заосмотрення армії у відповідні прилади.

КАМПАНІЯ ПРОТИ ВИКРАДАННЯ ОСІБ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк).—Уряд осягнув у вівторок кілька поважних побід у своїй війні проти викрадачів осіб.

У цьому місті присяжні судді видали присуд, що Мені Спрул не тільки був посередником між людьми, які викрали були Джана О'Конела, але й самий брав участь у злочині. На основі цього присуду суд може засудити обжалованого на 50-літню вязницю.

У Шікаґо суд засудив на 96-літню вязницю Бейзила Банґгарта, члена відомої шайки Тугого, за участь у викраденню Фактора. Того самого дня бандити взяли „на райд" (проїздку) другого опришка з цеї банди, Чарлза Конорса.

У Ст. Луісі, в стейті Мізурі, велика лава присяжних суддів постановила поставити на суд жінку місцевого лікаря, д-ра Людвика Мюнша, як обжаловану за викрадення д-ра Айзека Ді Келі, визначного місцевого лікаря. Довідавшися про постанову лави присяжних, пані Мюнш всіла чимскорше на авто й виїхала зі стейту. Д-ра Ді Келі, як каже прокураторія держано 8 днів та випущено по заплаченню 100,000 долярів. Одначе д-р Ді Келі нині перечить, що він заплатив окуп.

ВИЗИСК БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — На розправі проти Барнета Апелтона в місцевім стейтовім суді розкрито новий визиск безробітних при помочі обіцянок добуття їм роботи.

Апелтон подавав до ґазет оголошення, що він має школу для заповідачів на радіо та що він дістає своїм ученикам роботу. Показалося, що три радіові компанії, в котрих, як він казав, він має впливи, збанкротували, та що, випробувавши дівчата, він посилав їх ще раз до своєї школи буцімто на викінчення студій. На суді проти нього зявилися 50 таких жертв обманця.

ПОМЕР ІНДІЯНИН З „НІКЛЯ".

ҐЛЕЙШЕР ПАРК (Монтана). — Тут помер по довгій недузі в 85-тім році життя „Дві Рушниці-Біле Теля", начальник індіянського племени Чорностопих.

Його портрет широко відомий в Америці, бо його лице вирізьблене на 5-центовій ніклевій монеті.

Його земляки величали його як великого вояка й славного конокрада, додаючи притім, що він обмежував свої конокрадства до коней своїх ворогів. Від довшого часу він жив з того, що витав гостей котрі заїжджали до готелю Ґлейшер Парк.

ПОЖЕЖА В ШПИТАЛІ.

НЮ ЙОРК. — У шпиталі Годсон Вю Госпитал вибухла у вежі інцинератора пожежа, котра знищила будову на верху шпиталю й ушкодила трохи самий шпиталь.

Замітно, що пацієнти, з котрих багато не моглиб навіть утікати від огню власними силами, підчас пожежі заховувалися незвичайно спокійно.

СТРАЙК НА КУБІ КІНЧИТЬСЯ.

ГАВАНА.—Ґенеральний страйк, вимірений проти уряду, починає розкладатися. Щораз більше робітників вертаються до праці й щораз більше промислів проголошують поворот до нормальних умов.

ЗАТРОЄННЯ НА БЕНКЕТІ.

Члени жидівського запомогового товариства Ярмолинців у Ню Йорку відмовилися заплатити за бенкет, який вони мали минулої суботи, бо понад сто осіб, що брали участь у бенкеті, на якому подавано тільки кошерні страви, затруїлися. Міський уряд здоровля не може видати у тій справі ніякого рішення, бо не може знайти ніяких лишків з того бенкету, які дозволилиб йому розслідити їжу.

ЖАХЛИВА ТРАҐЕДІЯ БЕЗРОБІТНОГО.

В одному місточку у Бельгії трапилася жахлива траґедія. Робітник Едмунд Ґрей убив долотом цілу свою рідню: жінку й 5 дітей. Причиною вбивства була велика нужда; від кількох місяців Ґрей був уже без роботи й не мав за що виживити родину.

ПРИНАГІДНІ ВІДКРИВЦІ СКАРБІВ.

Хто в погоні за скарбами їздить по далеких краях, перекопує багато землі й витрачує на це гроші, той звичайно вертається з порожними руками домів. Накращим помічником при цьому буває звичайно випадок, що добуває нераз безцінні скарби на денне світло та віддає їх у руки щасливцям.

В селі Сілядь-Сомльо на Угорщині шпортали два пастушки паличками в кертовинні, аж нагло викинули з землі щось блискучого. Кинулися руками розгортати землю і за хвилю добули цілу купу золотих, дорогим камінням викладаних старовинних річей. Довідалися про це негайно власти. Оба знахідники дістали високу нагороду, а цілий скарб дістався до державного музею. По свойому стилю є він готського походження і це певно якийсь готський князь закопав його в землю зі страху перед нападом Гунів, які зараз після 375 р. впали були через семигородські Карпати до Угорщини.

Інші два селяни копали біля Ноль-Сент-Мікльош, також на Угорщині, яму на бульбу і натрапили знову на 23 золотих посудин та ріжних прикрас, які сьогодні зберігаються у тім самім музею. Є це вироби кримських золотників з VI. ст. по Хр., що дісталися колись у руки одному з гунських вельмож.

МОСКВА ХОЧЕ ГРОШЕЙ.

В звязку з другою пятилїткою і промисловою програмою на 1934 р. в московських політичних кругах говорять про нову совітську політику ввозу. Москва хоче замінити дотеперішню систему кредитів і замісць товарових кредитів шукати фінансових кредитів у формі закордонних позичок. Про це говорив колись Літвінов у Лондоні, тепер Сталін в інтерву з Дюрантієм. Ці совітські побажання мають свою причину в платностях, які Москва має виконати в користь Німеччини за давніші замовлення. Москві треба грошей.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

ЗЕМЛЕТРУС У ЗАХІДНІХ СТЕЙТАХ.

Північну частину стейту Юта, південну частину стейту Айдаго, а також стейти Неваду, Вайомінґ і КаліфорніЕю навістили в понеділок землетрясення. Випадків у людях не було, крім одної жінки в Солт Лейк Сіти, що померла зі страху. Через землетрус перервано науку в усіх місцевих школах. Один робітник, що працював під землею, як стався землетрус, був тяжко покалічений.

ЯК ЛІКУВАЛИСЯ ВАВИЛОНЦІ.

Грецький історик Геродот пише, що старинні Вавилонці не мали лікарів, так як Єгиптяни, або Ґреки. Коли хтось між ними занедужав, вони клали його на носилки й заносили на міський майдан, попри який переходили багато людей.

До хорого на носилках підступав кождий прохожий Вавилонець, або зайшлий чужинецький купець. Це вже був такий старинний звичай, що на хорого мав поглянути кождий, хто тільки переходив попри нього. І коли хтось із прохожих хорував колись на таку недугу, як хорий на носилках, то він спинявся і розказував йому, як і чим він себе вилікував з такої самої недуги. Коли прохожий сам не хорутав, то міг знати когось, що був хорим на таку саму недугу, отже він розказував, як і чим вилікувався той чоловік, що мав таку саму недугу. Взагалі, ніхто не проходив попри недужого, хто би не запитався його, що йому бракує.

Від себе Геродот додає, що це був один з мудрих звичаїв Вавилонців.

ЖАХЛИВА ТРАҐЕДІЯ НА ЦВИНТАРІ.

В Комарні, коло Рудок, трапилася цими днями жахлива картина намаганого вбивства і самогубства. Мешканка Комарна, Гелена Піскорова, під впливом нервового розстрою, у який попала наслідком знущань з боку родини, прийшла на цвинтар зі своєю 5-літньою донечкою, якій попідрізувала жили, а коли вона впала на землю, Піскорова намагалася таким самим чином наложити на себе руку. Цю повну грози картину побачив гробар і, прикликавши до помочі людей, відвіз Піскорову разом з дитиною до дому.

ВИСТАВА УЧЕНИЦІ ОЛЕКСАНДРА АРХИПЕНКА.

У „Делфік Студіос", під ч. 9. Іст 57 вулиця, в Ню Йорку, відкрито виставу різьб пані Гелени Ґольоа (Helene Gaulois). Різьбарка була колись ученицею відомого українського різьбара Олександра Архипенка, а нині стає на власні ноги. Виставила вона на виставі 13 різьб, з котрих одні — свобідні композиції, а другі — портрети. У перших слідно ще вплив учителя, але й рівночасно змагання до самостійної оригінальности. Її портрети відзначаються добрим схопленням подібности та сильним відчуттям потретованої особи. Вистава приносить признання і вчителеви й учениці. Ґазетні критики висловлюються про виставу з признанням.

Вистава буде отворена два тижні. Вступ вільний.

НЕМА ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Дві німецькі ґазети, що виходять в Америці, а то „Ді Дойче Цайтунґ" і „Дойче Рундшав", звернулися до Берліна за дальшою допомогою, щоби могли далі існувати. Наці відповіли, що дальше грошей давати не можуть, та що американські Німці мають самі добути відповідні фонди. Кажуть, що ті видавництва будуть тепер закриті, бо мають замало передплатників, щоби могли існувати.

І НА ЗАКАРПАТТЮ КРАДУТЬ.

Нарешті з наказу державної прокуратури в Хусті жандармерія арештувала окружного шкільного інспектора у Воловім, Дубровського, про якого стільки писали часописи. Обвинувачують його у злочині примусу, обману, надужиття урядової влади й лихви. Злочини його не сьогодняшні. Вже на протязі десятьох років він доконував ті злочини, йому публично преса робила закиди й він не міг виправдатись. Тепер тяжко навести точно, наскільки він обчухрав державу та громадянство. Відомо тільки, що Народо-Просвітний Союз пошкодований на 30,000 Кч., ріжні громадські установи й особи на 130,000 Кч. А скільки він узяв від учителів корупцій, того ніхто не може почислити, хіба що самі вчителі тепер викриють, коли їм уже тепер не може пан інспектор погрожувати, звільненням зі служби. Підпирала його ввесь час аґрарна партія й краєвий уряд. А він за це обкрадав державу й громадянство.

НАПАД НА СЕКВЕСТРАТОРА.

В Ягодині, луцького повіту, Генрик Ґжибовський, до якого прибув секвестратор по податки, напав на останнього й почав його душити. Секвестратор стрілив, ранячи Ґжибовського в руку. Прибула поліція, яка зліквідувала авантуру. Ґжибовський стане перед судом.

БИЗНЕСОВА ДИКТАТУРА В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН. — Німеччина переводить цілковиту реорґанізацію бизнесу. Вводить у життя новий бизнесовий кодекс, а д-р Курт Шмідт, міністер економії, стає бизнесовим диктатором.

Та реорґанізація має на цілі завести в бизнесі порядок і усунути непотрібну конкуренційну боротьбу. Цілий бизнес поділено на 12 ділянок, а на чолі кождої з них стоїть менший диктатор, покликаний з ревних партійців, річ ясна, з наців. Та наці в бизнесі дуже не настоюють на те, щоби на таких важних позиціях стояли наці, якщо вони не визнаються в бизнесі. Тут попустили вони навіть зі своєї нагінки на Жидів. В бизнесі дають місце й жидівським головам, а навіть дозволяють ставити Жидів на начальні позиції.

Приватна ініціятива й приватні бизнеси є далі дозволені. Але відношення між поодинокими бизнесменами є уреґульоване. Воно повинно бути добро-сусідським.

В бизнесі треба теж, як того вимагають наці, мати в першу чергу загальне добро на увазі, а не особистий зиск.

КНИЖКА ПО ФРАНЦУСЬКИ ПРО ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

БРІСЕЛЬ (Бельґія). — Заходом Европейського Обєднання Українських Орґанізацій на Чужині, яка то орґанізація має осідок у Бриселі, видано французькою мовою досить обемисту брошуру про голод на совітській Україні. В брошурі поміщено ріжні протести проти цього голоду зі всіх сторін світа, а між іншими і протест американських Українців, зложений Обєднанням Українських Орґанізацій в Америці.

ВІЛЬГЕЛЬМ ДУМАЄ ПРО СМЕРТЬ.

ДОРН (Голяндія). — Бувший німецький кайзер Вільгельм скликав родинну нараду, бо з Німеччини не присилають йому тепер стільки грошей, скільки треба. Крім того кайзер хотів виявити останню волю щодо свого похорону, бо йому вже 75 років і саме тепер почав він занепадати на здоровлю. З нарад виходило на яв, що кайзер готов у найближчих місяцях повернутись до Німеччини. Гогенцолерни і кайзер найбільше турбуються тим, що Ґітлер претендує сам стати кайзером.

ЯПОНСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ.

ТОКІО (Японія). — Як у перевернeній субмарині „Томозуру" заглядала вже певна смерть затонулим там 113 морякам, кождий думав про те найдорожче, з чим йому приходиться розпрощатись. Та всі окликами прощалися в першу чергу з японським мікадом і з вітчиною, а багато виписували до останньої хвилі життя заяви вірности Японії, запевняючи, що їм мило вмирати за вітчину. З субмарини далося покищо виратувати тільки мале число залоги.

ЗА ЗДОРОВІ МЕШКАННЯ.

ЛОНДОН. — В Анґлії проголошено „пятилітку". Проголосив її провідник лондонської Партії Праці, яка тепер здобула більшість у „Лондон Кавнті Кавнсіл". В Лондоні й у цілім краю будуть знищені на протязі найближчих 5 років 266,851 домів, які, згідно з опінією санітарних знавців, не є відповідні на мешкання для людей. По селах знищать 31,000 таких домів. А по 5 роках в Анґлії вже не буде закамарків. Коштувати це буде яких пів біліона долярів, але зате 1,240,182 осіб, які тепер мешкають у страшних закамарках, житимуть в ґіґієнічних домах.

АВТОМАТИЧНИЙ БАЛЬОН.

ЛЕНІНҐРАД (СССР). — Совітські вчені зробили цікавий дослід з автоматичним бальоном, який пустили в стратосферу без людей, але з приладами, що можуть занотувати атмосферичне тиснення, температури і т. п. Прилади ті привязано до легкопаду. Сам бальон мав у певній висоті й при певній температурі тріснути. Так і сталося. Бальон піднісся на 11.5 милі високо і там тріс. У тім менті відчинився легкопад і почав злітати на землю разом з приладами, але вітер заніс його на територію Фінляндії.

ПОВСТАННЯ ФАШИСТІВ В ЕСТОНІЇ.

ТАЛІН (Естонія). — Уряд оголосив, що привернено порядок та арештовано винуватих, які намагалися перевести державний переворот. Були це „воїни свободи", фашистівської орґанізації, яка складається з жовнірів, котрі брали участь у світовій війні. Арештовано коло сотки лідерів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

САМОПРИЗНАННЯ ДО ПОХИБКИ

Ціла просто преса краю підняла в передовицях як маркантний поступок президента Рузвелта, коли він відкликав свій попередній приказ, яким віддав був воження почти повітрям летунам американської армії.

Зробив був президент цей крок у драматичнім моменті, коли конґрес розвів слідство над способами признання контрактів на воження почти приватним підприємствам та набрав переконання, що контракти роздавано незаконно, без приписаних конкурсів, просто на основі змови між кандидатами. Щоби покарати підприємства, які в цей спосіб надуживали публичного довіря, президент казав відобрати їм воження почти повітрям і віддати його летунам армії.

За цей крок президента критикували. Навіть відомий летун Линдберг, американський герой повітря, дозволив собі виступити з публичним листом проти нього.

Зарядження президента скоро показалося зле обдуманим. Військові летуни, як здисципліновані люди, взялися рішучо за діло, але скоро показали себе до нього непідготованими. За несповна місяць десять з них переплатили військовий послух своїм життям. Тоді президент відкликав приказ та порадив конґресові ухвалити відповідне законодавство про передання воження почти повітрям назад у руки приватних підприємців.

При тій нагоді президент, у своїм приказі до секретаря війни, признався публично, що він помилився. Правда, признатися до похибки його заставляли факти, але драстичний спосіб, у який він видав своє зарядження, а потім гостра відповідь уряду Линдберговi могли заставити президента вишукати іншого виходу з ситуації. Та президент волів піти простою дорогою признатись до своєї похибки.

Слушність підкреслення всеї краєвої преси цього поступку президента стане ясною, коли пригадати собі, яких способів уживає пересічна людина, щоби закрити перед іншими людьми похибку, якої вона добре свідома. Скільки то зусиль іде на те, щоби виправдати себе. Скільки заходів робиться, щоби скинути похибку на інших людей, на товаришів, провідників, підвладних, а як не можна на людей, то на обставини, лиху долю, нещастя, тощо. Тільки відважний чоловік не лише знає, що всякий чоловік при найкращій волі робить похибки, але й виразно перед усіми признається, коли похибку зробив.

Публичне признання до похибки ставить президента Рузвелта в ряди великих людей багато більше, ніж би його був поставив навіть успіх з повітровим перевозом почти.

ПРО НІМЕЦЬКУ „НАЦІОНАЛЬНУ НАУКУ ОБОРОНИ"

(Надіслана стаття).

Далеко грізнішим противником для Німців є **Польща,** а то з уваги на її чисельну силу, близкість її границі до Берліна та з уваги на тенденцію її поширення у північно-західнім напрямі. Це годиться вправді з приказами польської **„ґеополітики",** то є політики, що відповідає ґеоґрафічному положенню Польщі, однакож це стоїть рівночасно в суперечности з німецькою тенденцією поширення на схід та німецькою ґеополітикию, слушною з уваги на німецькі інтереси.

Так отже існує цілком природне противество між Польщею і Німеччиною, котре дасться усунути лише через **цілковиту ліквідацію Польщі.** В цей лише спосіб зникне зі світа **„польське питання"** — як це вже раз, у 18-тім століттю, осягли Пруси, Росія і Австрія, **розбираючи** Польщу між себе.

Треба іменно взяти на увагу, що польський нарід є між всіми західніми Славянами найбільше амбітним, жадним панування і несупокійним. У нім кипить придушена, глуха ненависть до всього, що чуже, а особливо до Німців, котрі стоять вище від Поляків і щодо конструктивних здібностей, і щодо карности і змислу порядку.

Польський нарід є по думці проф. Равзе, давною мішаниною рабської покори та горячої любови до свого. Поляки охотно пориваються до якоїсь коротко тревачої акції та хваляться далекосяглими своїми плянами, але вони виконують все недбало, без методи, нехлюйно і лешкодушно. І тому з їх великих слів не родиться велике діло.

Польський нарід складається з двох, радше ріжних верств. Верства хлопська належить до балтійсько-східньої ґрупи народів, а верства вища, шляхоцька, є нордійського походження*). Тому саме порозуміння і співпраця тих двох верств не є легка.

Ця друга, вища верства палиться фанатично до всепольської великої державної думки, — але не є вона спосібною до тверезої, плянової і твердої праці. У тій верстві знайдеться немало людей, що охотно підуть до бою за свою „Велику Польщу", — але вони довго не видержать під ворожим натиском, тимбільше, що орґанізація у них, особливо щодо заосмотрення і доповнення — буде невистарчаючою. Невидержать вони і довше тревающої небезпеки та воєнних невигод і недостатку.

Стратеґічне положення Польщі є вправді корисніше ніж Німеччини, але проф. Равзе вірить, що польський „балаґан" уже підчас мобілізації і при перших стратеґічних посуненнях дасть змогу Німцям заняти відразу корисні для них позиції. Він вірить також в остаточну побіду Німців, бо такий запальчивий, але скоро остигаючий нарід як Поляки — дає завсіди рішучому, карному противникови нагоду до несподіваної побіди.

Польща не годна зрештою видержати довше тревающої війни з причини своєї господарської структури. Важні є тут ще ось які обставини: 1) що польська держава повстала не своєю власною силою, але при допомозі Франції і то в спосіб грабунковий—через загарбання частини німецької землі, а дальше земель: української, білоруської і литовської; 2) що одна трета частина її людности відчуває польське панування над нею яко чуже і вороже.

Крім тих трох, піддержуваних Францією держав (Польщі, Чехословаччини та Юґославії) є ще три невеликі балтійські держави що стоять на дорозі німецькій експанзії (поширенню). Є це **Литва, Латвія і Естонія.**—Є це народи нордійської раси, переняті німецькою культурою. Німецька політика повинна опанувати ті краї, а то найкраще у формі стоячого під німецьким проводом союза цих країв, до котрого треба би ще прилучити і Фінляндію та Швецію.

Теперішню німецьку державу, що стоїть під командою Гітлера, звуть Німці також **„третою державою".**

Іменно під першою державою (німецькою) розуміють вони державу Вільгельма І. — Фридриха та Вільгельма ІІ-го. Була це Німеччина часів між 1871 і 1919 роком. „Другою" була Німеччина демократична, оперта на Ваймарській конституції, то є з часів між розвалом „другої держави" і обняттям влади через Гітлера, в лютім 1933-го року.

„Трета держава" це теперішня. Проф. Равзе подає, котрі сусідні краї треба ще до цеї держави прилучити, щоби вона числила **92 міліони** людности. Равзе вірить, що це можна осягнути і у тому напрямі треба виховувати німецьку молодь власне при допомозі **„національної науки оборони".** Та така шовіністична „наука" може допровадити до нового погрому Німеччини, ще більшого від того з 1918-го року.

Подав **Ю. Г.**

*) І Німці зачисляють себе до нордійської раси.

ДУХОВЕНСТВО Й НАРОДНЯ ПРАЦЯ

Не можна заперечити того, що були часи, коли українське духовенство грало в нашім народнім життю першу ролю. Це було до певної міри природним явищем, бо поза духовенством української інтеліґенції було дуже мало. Крім того вся вона була майже урядницькою і вже з того боку обмеженою в праці для нараду. Та, не зважаючи на ту обставину, треба ствердити, що давніше було між українським духовенством більше індивідуальностей. Бубо більше таких народніх робітників, що колиб вони були сьогодні, то вони теж належали би до рішаючих чинників в нашому життю, а то через свої здібности, працю і посвяту.

Оті справи порушують тепер в старім краю. І не диво. Переживаємо страшні часи. Вправді маємо вже до діла з більш освідомленою українською масою, але з другого боку ще ніколи в історії наші вороги не виступали з такою послідовністю і пляновістю до знищення українського народу. Перше нищили духово й національно, а тепер прямо винищують фізично.

Значиться, що в таких часах треба цілій нації напружити усі сили, щоби могти вдержатися при життю. І річ ясна, що не можна зрезиґнувати з тих інтелектуальних сил, якими є наші священики.

Та біда, що дуже важко про ту справу говорити. Бо що тільки не написатиб, воно вважається за злобу, за принижування духовного стану і т. п., як тільки хто ставиться до цеї справи критично. Так пишуть старокраєві ґазети. Але, не зважаючи на те, таки далі займаються питанням участи духовенства в громадській праці.

У звязку з тим виголосив о. Й. Осташевський реферат на зборах священичого товариства ім. св. Андрея. В тім рефераті сказано між іншим таке:

„На яких коло 2,000 священиків у Галичині 497 працювали видатно на просвітянській ділянці в м. р. Коли відрахувати старців, немічних, москвофілів і ще декого, що з інших причин не міг занятися просвітянською роботою, то прийдемо до відрадного переконання, що близько 50% всіх наших душпастирів цілком поважно працюють над українською культурою. Безперечно ще більше ревного труду дає наш клир на кооперативному полі та по господарських установах сіл і повітів. Загальна нужда змушує ввесь загал нашого духовенства до цієї праці, яка сьогодні несе злагіднення господарської кризи та важкого безробіття. Правда, замало українсько-кат. духовенство реєструє свою участь у громадській роботі. Воно дуже скромно розголошує свою працю й тому так мало наших заслужених духовників удостоїлися почесного членства в українських централях, а загал духовенства не стрічає на загальних зборах іншого признання крім напасливих закидів громадянського неробства. Українське католицьке духовенство вже привикло до такого прилюдного трактування себе і, на жаль, гідно не реаґує на незаслужені закиди противників. Тому дуже порадно булоб відтепер реєструвати в становій орґанізації ім. св. ап. Андрея всю громадську роботу укр.-кат. духовенства, оголошувати її в католицькій пресі, щоб готовим все підсумком цієї праці протиділати скрізь тим, які тільки й роботи дають своїй нації, що критикують і прилюдно шкалюють наш високо ідейний і роботящий клир".

„Новий Час" старається полемізувати з виводами о. Осташевського. Намагається доказати, що українське духовенство не пристосувалося до нових часів і до нових вимог, що воно зійшло з провідної ролі й опинилося в такім положенні, що треба хіба геройських зусиль з боку духовенства, щоби воно могло знову вибитися в громадськім життю на те становище, яке воно колись займало.

„Новий Час" твердить далі, що щоби навіть приняти за правдиве те число, яке подає о. Осташевський, то й воно нічого не говорить про якийсь порвід з боку духовенства. Значиться, що воно навіть у просвітянській чи кооперативній праці на селі зійшло на другорядне місце. Це, пише „Новий Час", не є ніяко принижування духовенства, а тільки ствердження правди, факту, який не дасться заперечити. А підноситсья його тому, щоби саме заставити духовенство до більшої активности, а не з ворожости до духовенства.

„Новий Час" стверджує далі, що духовенство витрачує у своїй інтелектуально здібнішій частині енерґію на непотрібну, а навіть шкідливу працю, на роками тревающі дискусії про візантійство й латинство, які розбили духовенство на два табори. „Новий Час" подає далі, що духовенство веде пропаґанду за монархізм і навіть на тім полі розбилося на дві ґрупи, з двома орґанами, а то з „Новою Зорею", яка попирає ґрупу Скоропадського, і з „Метою", яка попирає ґрупу Кучабського і Кочубея. Духовенство вводить далі нові орієнтації, як от з угодовим орґаном „Обнова", видаваним за гроші станиславівського епископа Хомишина, і ними розбиває нарід і духовенство.

Було би краще, пише „Новий Час", якби замісць тої непотрібної й шкідливої роботи взялося духовенство видавати хочби переклади з католицької літератури, то була би вже з того більша користь.

Та як би не ставитися до роздумувань „Нового Часу", одно добре, що ті справи порушується прилюдно й у пристойній формі. Оті справи таксамо актуальні й на нашім українсько - американськім ґрунті. Ми мали теж багато щирих і ревних священиків, які були у проводі, при народній роботі. Подавляюча більшість з них уже в гробі, а їх місця осталися порожніми.

Нам здається, що й тут добре би було ті справи видвигати і розглядати. І тут було би добре, щоби була така орґанізація, яка точно занотовувала би всю громадянську працю нашого духовенства в Америці. Хай не буде нікому кривди за його працю для добра загалу. І хай усі знають, хто, де і яку веде роботу.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ДЖОЛІЕТ, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 111, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 18 березня, в годині 2-гій пополудни під ч. 418 Вілямсон Еве. Проситься всіх членів прийти на означений час. — Василь Гуцул, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 18 березня, в годині 1-ій пополудни, в гали парафіяльній при Кляперт і Едвард вул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження, а іменно в справі комітету до 40-літнього ювилею У. Н. Союза. Члени, котрі ще не зміняли своїх грамот, зволять принести з собою свої старі грамоти на мітинґ. Проситься тих членів, що ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, щоби прийшли і вписали їх. Пригадується довгуючим членам, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. Пошивак, предс.; В. Шеремета, кас.; В. Бартош, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 18 березня, в годині 2.30 пополудни точно, в гали де звичайно. Проситься всіх членів прийти на час, бо є багато важних справ до вирішення. Довгуючих членів пораз останній напоминається, щоби прийшли і вирівнали свої залеглі довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі ще не виміняли своїх грамот, зволять принести свої старі грамоти на мітинґ і підписати аплікацію на зміну, щоб опісля не було запізно. Тепер принимається нових членів до Бр. і У. Н. Союза, без оплати вступного, тож користайте з нагоди. Не присутний на мітинґу член підлягає карі після ухвали. — А. Іванів, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 18 березня, в годині 12.30 в полудне, при 1944 Веся Ірі вул. Проситься членів прибути на цей мітинґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Також звертаємо увагу всім членам, що від цего місяця вкладки для довгуючих членів не будуть висилані, тому просимо платити свої вкладки місячно на кождім мітинґу. — Н. Читвінський, секр.

ГЕЙСТІНҐС он ГУДСОН, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6, повідомляє всіх своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю 18 березня, в годині 2-гій пополудни, в Тов. Домі, 410 Варбуртон Еве. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також проситься виміняти свої старі грамоти на нові, щоби пізніше не було нарікань. — Андрій Вовк, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 17 березня, в годині 6-тій ввечір, в гали церковній, під ч. 127 Парк вул. Обовязком є кождого члена прибути на означений час, бо є важні справи до вирішення з нагоди 40-літнього ювилею У. Н. Союза. Кождий член повинен придбати хотяй одного нового члена до У. Н. Союза і до Тов. Любов. Котрі члени ще не виміняли своїх старих грамот, зволять принести їх з собою на цей мітинґ. Напоминається довгуючих членів, щоби прибути на ці збори і вирівнали свої залеглости, бо у противнім разі будуть суспендовані. — Н. Плуговський, предс.; В. Колесняк, кас.; Ф. Ковальчук, фін. секр.; Я. Децембер, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю, 18 березня зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Проситься всіх членів явитися на час, бо є дуже багато важних справ до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби старалися хоч троха свої довги сплачувати, бо каса не всилі стільки платити. Проситься тих членів, котрі ще не виміняли своїх грамот, щоби принесли свої старі грамоти і виповнили аплікацію на нові. Проситься тих членів, що ще не вписали своїх дітей, або котрі мають нових кандидатів на членів, щоби прийшли на мітинґ і вписали їх. — Гр. Задорожний, голова; Ст. Прийма, кас.; Я. Урбан, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 73, повідомляє, що перші квартальні збори відбудуться в слідуючу неділю, 18 березня. Обовязком усіх членів є явитись на тім мітинґу, бо є важні справи до вирішення, як 30-літній ювилей відділу і 40-літній У. Н. Союза. Збори зачнуться точно в 1-ій годині сполудня в товариськім льокали. — Відділовий уряд.

ВИЛКС-БЕРРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю, 18 березня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Напоминається членів, щоби прибули на цей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. Ті члени, котрі хочуть переписатися до нових родів обезпечення, зволять принести на мітинґ свої старі грамоти. Довгуючі члени зволять вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. Герман, секр.

Н. Семотюк.

МІЙ ПОБУТ В СТАРІМ КРАЮ

(1)

Хотів би я поділитись з читачами „Свободи" вражіннями з мого тримісячного побуту в старім краю. От недавно буде рік, як я відвідав цілу Західню Україну. Не буду описувати цілої своєї подорожі, а тільки подам в скороченню враження з того повіту, де я найбільше перебував, властиво з тих сторін, де я родився.

Іду я в потязі тай розглядаюся на всі сторони нетерпеливо, бо незадовго треба буде вставати. Дух запирає в мені з радости, що бачу свої хатки біленькі, соломою криті. Нарешті дочекався. Потяг затримався. Дався чути голос кондуктора: Снятин! Зібрав я валізки, виходжу, ноги підомною трясуться. Сам не знаю, чи то сон, чи привид. Стації не пізнаю. Що це? — сам себе питаю. Таж тут був такий великий будинок, мурований, а тепер барак, такий з дощок! Так пізнав я, що тут новий господар — Польща.

Дивлюся далі. Нових домиків набудовано коло стації. Таж того всього, коли я ще тут був, тому двацять і три роки, не було. так багато. Коло хат, завважив я, увихаються люди не в кожухах, так як колись було, а в ленках тай в рогатих шапках. То були кольоністи-мазури. Гай-гай, подумав я, і сум мене огорнув.

Нараз позбігалось тої жидівні. Фіякри зачали один від другого рвати мої валізки, щоби везти, де я захочу. Кождий обіцяв ріжні ціни, а до того хвалив, що в нього коні найліпші. Мені всі ті коні видавались, як вівці: таке то бідне, худе, маленьке, що жаль мені їх трудити. Постановив я вибрати гарні коні. Такі дістав і ще свого чоловіка, з котрим мав приємну подорож тих девятнацять кільометрів.

Так ми доїхали до моєї родини. Кождий може собі уявити, яка була радість, як я побачив мою стареньку, близько вісімдесятьлітню маму, котра мене не пізнала. Потім зачали сходитись мої давні знакомі так, що не було де в хаті поміститись. Я приніс з собою ґрамофон і плити. Так нам зійшла майже ціла ніч.

Другого дня пішов я до громадської канцелярії замельдуватись. Приходжу і застаю там команданта поліції. Переглядав якісь папери. Я не звертав на нього уваги, тільки сказав до війта, по що я прийшов, і подаю пашпорт. Коли все було полагоджене, я почастував його папіроскою тай не оминув і команданта. Потиснув ґузик папіросниці і подав вогню. Ця папіросниця якось командантови певно сподобалась, бо зачав оглядати її на всі боки, а нарешті каже:

„Чи ви, пане, знаете, що в нас не можна папіросниці запальничої уживати без дозволу?"

Якраз мене це дуже дивує,— кажу. „Я вперше таке чую".

Коло мене стоїть мій брат. Змінений на лиці, очікує, що далі буде.

„Так, пане, так. У нас, в Польсце, чоловік мусить платити податок за люксуси".

Пообертав на всі боки, тай віддав мені назад. Я пішов далі.

По дорозі мій брат сказав, що тут треба уважно з запальничками, бо то не вільно вживати, тільки сірники. Як би то було десь на дорозі, то певно був би її не віддав. Опісля я довідався, чому Польща заказує: бо наші люди взялись на спосіб, щоби не вживати польських сірників, а тільки так, як давно робили наші славні козаки: кресало і губка, а молодіж взялась на спосіб тай виробляє запальнички з гільзи (з пустих набоїв) або візьмуть якої кавалок рурки, врубають три цалі завдовжки, зроблять дно, дадуть у середину троха бавовни і другим денцем забивають, тільки лишать маленьку дірочку, де вкладають ще ґніт, а коло ґнотика колісце з камінчиком. Наляють бензини, тай готова машинка до запалювання вогню в печи чи там до люльки. Ці машинки появились по цілій Галичині. Хоч поліція стереже, але то дарма. А друге, наші люди не всилі купувати сірників, бо на американські гроші коробка сірників коштує півтора цента, Як хтось дістане звідкись того сірника, то несе додому і бере шпильку або голку і коле при самій головці на чотири части. В хаті там у селянина сірник не існує від пару років. Таксамо є і з тютюном. Наші люди не можуть купувати з трафіки фабричного тютюну, бо не встані, а по друге, він є заслабий, тож ліпше таки курити той, котрий вони самі садять в своїх городах для фабрики. Польща забороняє селянам уживати тютюну, а як хто для себе лишить або другому сусідови продасть, то Польща дуже гостро за те карає.

Тому три роки. Польща дала таке насіння, що тяжко призвичаїтись той тютюн курити, бо дуже смердить і такий сильний, що наш Американець не може цілком його курити. Люди призвичаїлись тай такий курять, а молодіж постанвила собі викорінити тоту звичку курення й пиття алькоголю.

Третього дня я чув, що в Городенці буде концерт Мазепи. Ми оба з братом і пару порядних господарів задумали поїхати. Винаймили добрих пару коней і пустились в дорогу. Зачав падати дощ зі снігом. Падав цілу дорогу, перемокли до останнього рубця. Коні заледви могли йти, а тут дорога така болотниста і ще до дого вітер завівав з усіх сторін. Прийшли ми вже на закінчення, так, що я не мав нагоди з ніким познакомитись, ані нічого нового довідатись. Не було тих осіб, котрі там мали бути зі мною.

Треба було нам вертатись назад додому. Дорога була досить далека, поверх пятнацять кільометрів з Городенки до села Рудольфсдорф. Другого дня я захорував з того зимна так, що мусів їхати до Кракова перележати два тижні.

По хоробі я поїхав знов у свої рідні сторони. Це було у Великодний Понеділок, дня 10. квітня. Люди, а найбільше господині, мали багато роботи. Одні білили хати, другі писали писанки. Мені дні ішли скоро і весело. Я взяв кожух, білі гачі, чоботи й кучму і дак тішусь: от здається, що я на Запорожу. Часом веземо гній в поле, то січки рубаємо, або дров колемо. Пригадались молоді літа, двацять і пять літ тому.

По скінченню денної роботи прийшов я до хати і завважив, що дівчинка мого брата читає вірш Тараса Шевченка з подертої книжки. Питаюсь: „Що ти, Розунько, читаєш?"

„Та от пані нам завдала навчитись Тараса вірш, щоб ми знали, бо казала, що вона Полька, та знає, а ми руські, тай не знаємо".

Мене так, як би довбнею по голові вдарив. Кажу я до брата: „Слухай, що то може значити?"

Каже брат: „Хоч забий, не можу знати, що то такого сталось. Таж чогось подібного у нас ще ніколи не було." Думаю собі: що це є? Ніби тут кажуть, що Польща заказує, а тут бачу своїми очима, що ні. Так перейшла мені ціла ніч у ріжних думках.

(Далі буде)

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НОВИНКА И ПРОПАГАНДА.

Всі американські газети подали вістку про канонізацію Ватиканом Люізи де Маріляк. Читачі газет, без огляду на свою релігійну приналежність, не квестіонують поміщення вістки в газеті. Вони знають, що вістка, це новинка, цікава всякому, без огляду на те, до якої церкви він належить. Подали вістку й газети, котрих власниками є протестанти, і газети, котрих власниками є Жиди. Для вироблених читачів цікаво, як когось канонізують, і що й таке інше.

Невироблені читачі теж задають питання, але про що інше: Чому таку вістку поміщено? Чи не вийде з цього пропаганда для католицької церкви, або проти католицької церкви?

Між цими останніми може знайдуться люди, які хотіли би задушити цю вістку. В такому випадку американські Жиди мали би більше свободи писати про християнські церкви, ніж люди, які признаються до християнства.

СВОБОДА ПРЕСИ.

Один з католицьких лідерів, Майкел Волш, осуджує свободу преси як один з чинників, що веде Америку до поганства.

Вілієм Герст, власник кількох газет, сам католик, покористується свободою преси та критикує навіть президента Рузвелта за його політику коло відбудови краю.

Чи знайдуться люди, які скажуть замкнути рот Герстови?

СВОБОДА СЛОВА ДЛЯ ЦЕРКВИ.

Протестантські проповідники озлоблені на католицького лідера, о. д-ра Шіна, за те, що цей порівнав протестантизм з біблійним блудним сином.

Проповідники відповідають кождий по своїй змозі, декотрі досить гостро. Одначе ніхто не каже відобрати католикам свободу слова.

Один протестантський проповідник не тільки виправдує появу протестантизму, але її похвалює. Що більше, каже, що нині показується потреба нового Лютра. І з католиків ніхто певно не буде кликати: „Поліція! Закрийте рот тому новому Лютрови!"

РОБОТА И МЕТУШНЯ.

В одній нюйорській церкві говорив один проповідник про потребу діл для доказання віри.

В іншій нюйорській церкві інший проповідник говорив, що метушливість у виконуванню релігії має часто на цілі тільки закрити брак віри й брак справжньої релігійної діяльности. Всі ці люди, що то в неділі так накидуються на всякі прояви нерелігійности, часто шість робучих днів тижня ніколи одною думкою не подумають про виконування засад релігії.

РЕЛІГІЯ И ДІТОЧА ПРАЦЯ.

Минулої неділі багато католицьких священиків виступали проти проекту змінити американську конституцію так, щоби конгрес мав право видавати закони про вживання дітей у фабриках.

Цеї неділі багато проповідників виступали за закон, обороняючи його, звичайно, на основі засад Христа.

НЕ ВІРИВ, ПОКИ НЕ ЗМІРИВ.

Відомий рабін Вайс з нагоди свого 40-літнього ювилею признається, що він помилявся щодо прогибіції.

Він знав, яке лихо виходить з пиття, але не знав, що з прогибіції вийдуть ще більші лиха.

ПРОФ. СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ І ЙОГО ДОБА НА БУКОВИНІ.

(З нагоди 75-тих роковин життя).

Як мужицька дитина — тільки завдяки незвичайним своїм здібностям та безупинній муравельній і плідній дуже всесторонній праці, дійшов проф. Степан Смаль-Стоцький до вершків духової культури та відограв почесну ролю будителя і провідника відродження буковинської України.

Бо чим була буковинська Україна до 1885 року, цебто до часу, коли проф. Стоцький, як многонадійний, повний ідеалів, 25-літній молодець, став професором університету в Чернівцях? — Українство тільки що почало будитися. Перші соловії, Осип Юрій Федькович та Ісидор Воробкевич, тільки що почали благословити українську весну на зеленій Буковині, а довкруги твердо костеніло москвофільство, що згірдливо відносилося до української народньої мови „пастухов і свинопасов", що морозило всякі пробліски українства та людей без національного облича заганяло частогусто в чужі табори: переважно в румунські (бо одна „волоська" православна віра!), — але не бракувало перекінчиків німецьких (ріжних „змінчених Юрків"), а навіть і польських (особливож з мішаних подруж). Відома на Буковині народня приповідка: „Тато Рус (цебто Русин), мама Рус (цебто Русинка), а Іван Молдаван (цебто Румун)" — найкраще зображає повний брак національної свідомости тодішніх буковинських Українців та їхню національну байдужість. І що з тієї національно безобразної маси з часом повстала свідома українська громада, що Українці стали повноважним чинником на Буковині в цьому безперечно велика заслуга проф. Стоцького.

Не було буквально ніодної ділянки, в якій проф. Стоцький не уділявсяб і то не як ляік-аматор, але як фахівець на кождій ділянці.

А тих справ було безліч. Організація читалень, кас, Січей, многотисячні віча, національні свята і маніфестації, організація народних університетів, вибори до буковинського сойму і віденського парляменту, визначна діяльність, як посла й політика — оце важніше з поля многосторонньої його праці. А при тому всьому не занедбував своїх фахових праць. І коли в 90-тих роках мин. ст. йшла боротьба за український правопис — то саме проф. Стоцький дав фонетичному правописови наукову підставу (з пок. проф. Гартнером видав у 1893 р. граматику) і допоміг до остаточної побіди фонетики над етимологією. Як редактор, як науковий і популярний письменник, займає проф. Стоцький визначне місце.

У висліді своєї многосторонньої праці проф. Стоцький єднав собі чимало людей: не тільки між інтелігенцією, але також між селянством і робітництвом.

Буквально ціла Буковина знала його, всюди мав ідейних приятелів. Та найближчими його другами по праці, по ділу були проф. Єротей Пігуляк, інсп. Омелян Попович, ще живучий сеніор радн. Володимир Ясеницький, о. Евген Семаба, д-р Клим, прокуратор Михальчук, учитель Антін Руснак і багато інших, що становили українську еліту в Чернівцях. Це була справжня родина ідейно споріднених старщих громадян.

На початку 1900-тих років проф. Стоцький „винайшов" посла Миколу Василька. Так — винайшов. Бо до того часу Микола Василько не почувався Українцем і як „старорусин" вийшов послом з вижницького повіту, спираючись на москвофільському таборі з о. д-ром Богатирцем, Цуркановичем, д-ром Геровським та Велигорським на чолі. — Проф. Стоцький зумів переконати Миколу Василька, що майбутність не у вимираючій москвофільській партії, але в українському народі, який пробудився з довговікового сну і рветься до нового, кращого життя. Микола Василько, бувший вихованець дипломатичної школи, віденського „Терезіянум", дуже скоро зорієнтувався в ситуації, безцеремонно лишив на леді своїх дотеперішніх „однодумців" і причалив до українського берега.

Микола Василько ще в „Терезіянум" зазнайомився був з усіми майже визначнішими австрійськими мужами стану. Ці знайомости використовував Микола Василько і для української справи. Чи виєднати яку українську середню школу, чи концесію, чи обсадити якусь важнішу позицію Українцем — це Микола Василько перевів без ніяких трудностів і готове привіз з Відня. Так, як досі, за кожним змаганням ішла боротьба, в якій були заінтересовані вужчі чи ширші кола українського громадянства, а в багатьох випадках і ввесь український нарід — то тепер всю журбу, ходження по міністерських передпокоях і всякі торги в українську користь перебрав на себе один Микола Василько. А це з громадянсько-виховного становища оказалося зовсім доцільне, а навіть — можна сказати — почасти шкідливе. Український загал відучувався поволі ходити власними ногами по політичній ниві, відучувався думати, бо за нього ходив, робив і думав Василько... До тогож Микола Василько, вийшовши з австрійського „Терезіянум", був персоніфікацією ріжно-національної Австрії, цебто по нашому — справжнім інтернаціоналом, тільки не III-го, пролетарського, але тодішнього пануючого — буржуазного... Отже шукав особистих приятелів і мав їх між Німцями, Поляками, Румунами і Жидами. Його „ляйборганом" був німецький часопис „Буковінер Пост", а редактор того часопису, відомий Жид Штекер, за своїм підписом нераз картав Українців та „поучував" їх — очевидно під кутом жидівських, а не українських інтересів. А при всіляких виборах — то Василько вводив досі небувалу деморалізацію. І таким чином замісць політичного вироблення, замісць якоїсь етики — ширився політичний цинізм і політичний „гешефт".

Микола Василько був — так сказатиб — міністром заграничних справ. Його домом був головно Відень, а на Буковині „внутрішню політику" провадив проф. Стоцький, який справував уряд віцемаршалка краю, але в дійсности тряс цілим Видилом і був найвпливовіша особа. Річ ясна — Микола Василько мав тимбільші впливи у Відні, наскільки твердше стояв на Буковині. І тут зчасом впливи обох провідників почали перехрещуватися, а вслід за тим Василько почав непомітно підривати грунт під проф. Стоцьким.

„Селянська Каса", на чолі якої стояв проф. Стоцький, набула величезні ліси на вируб і парцеляцію. Микола Василько з розмислом поорудував так, що „Селянська Каса" не одержала концесії на вируб і внаслідок того попала в важке матеріяльне положення. До тогож Васильківі однодумці, поплечники й наганячі зорганізували проти проф. Стоцького і горстки Українців з Галичини „хрестоносний похід" правдивих „горішніх" Буковинців під демагогічними кличами найнижчого сорта, як напр.: „Геть з Галицькими зайдами!" „Буковина для Буковинців"! „Галицьке стерво за Прут"! і т. п. Штучно розуту демагогію та розбурхані пристрасти годі було здержати розумними аргументами, бо психольогія юрби має своє право...

Проф. Стоцький уступив з проводу „Селянської Каси", уступив з Виділу і вибраний потім до віденського парляменту, не вступив до Буковинського Клюбу, на полі якого стояв Микола Василько, тільки до Українського Клюбу галицьких Українців.

Та парляментарна діяльність проф. Стоцького не довго тревала. Настала світова війна. Проф. Стоцького покликали до війська. Проф. Стоцький в таборах полонених веде освідомлюючу працю, а після війни осідає в Празі, як посол ЗУНР, а врешті як професор самостійного українського університету. Видає чимало цінних праць і дуже цікаві спомини зі свого життя, які кидають світло на тодішні відносини.

Вельми Шановному Ювилятові бажаємо кріпкого здоровля довгі й довгі літа так, як досі, визначно трудився для української науки й української справи.—(„Новий Час").

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Організація молодечого відділу.

Ще раз відкликуюся до батьків і матерей, вірних Союзовців, щоби вони записали свої діти, які покінчили вже 16 років життя, до спеціального молодечого відділу У. Н. Союза.

Відділ буде зорганізований цеї пятниці, 16, березня. На зборах будуть вибрані урядники відділу. Збори відбудуться під ч. 30 Іст 7. вулиця. Початок в 8. годині ввечір.

Або пішліть їх на збори, давши їм припоручення вступити до відділу, або прийдіть з ними самі. Поможіть їм кілька літ, а я певний, що вони будуть вам вдячні за поміч. Це ваш обовязок не тільки як родичів, дати своїм дітям такі самі привілеї й добродійства, які ви мали від літ, але й повести далі роботу коло зросту членства У. Н. Союза.

Сподіваючися побачити якнайбільше з вас цеї пятниці ввечір, остаюся з поважанням

Осип М. Угорчак.

ВІДКОЛИ ПОЧАЛИ ВЖИВАТИ ВИЛОК?

Загально почали вживати вилок десь з початком XV-го століття. До того часу люди усіх станів вживали до густих страв пальців. За приписами „доброго виховання" належало вжити тільки трох пальців. Слід згадати, що вилок почали вживати насамперед у Франції і при кінці XVI. століття Карло V. мав — аж 6 вилок. Зайвина ця не подобалася була усім дворянам. Поява вилок у деяких багатіших домах стрінулася з гострою критикою. Знайшлися такі люди, що називали вилки дияволським приладом, а відомий фільософ Монтель зарікся аж до смерти не вживати цього „гидкого заліза" при кожному обіді занечищуючи 15 до 20 серветок.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛМАЙРА, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 271, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 18-го березня, в годині 2-гій пополудни, в Нар. Домі. Проситься усіх членів прибути на ті збори, бо є дуже важні справи до полагодження. — Д. Чучман, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 18. березня, в годині 2-гій пополудни, в гали парафіяльній, при 4тій ул. Обовязком є кождого члена явитись на цей мітінґ, бо будуть важні наради. Пригадується тим членам, котрі ще не змінили старих грамот, щоб старалися змінити. Нехай кождий член принесе свою стару грамоту на мітінґ. Кождого члена є обовязком орґанізувати нових членів, за котрих отримає нагороду і буде записаний до протокольної книжки. Кождий член отримає на мітінґу ювилейний календарик. — Микола Лубоцький, предс.; Іван Терлецький, кас.; Михайло Колодруб, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 18 березня, в годині 2-гій пополудни в Укр. Гали, 803 Фронт вул. Проситься всіх членів прибути на час та вирівнати свої залеглости. Проситься родичів платити за свої діти кождого місяця. Проситься Українців, котрі ще не є членами У. Н. Союза, вступати громадно, а ми радо їх приймемо. Взивається членів не відкладати з виміною старих грамот, але принести їх на цей мітінґ і виміняйте. На тім мітінґу вибереться Комтет 40-літнього ювилею У. Н. Союза. — Павло Лагоцький, секр.

МЕНВИЛ ПАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 328, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 18 березня, точно в годині 2-ій пополудни, в домі К. Станкевича на Менвил Парк. Проситься членів прийти на означений час. Старого касієра взивається прийти на мітінґ і здати справоздання, бо є недобір в книжках. — Яків Попко, предс.; Стефан Василишин, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 18 березня, в годині 2.30 пополудни, під ч. 18 Вудлан вул. Проситься членів конечно прийти на цей мітінґ, бо є багато важних справ до полагодження. Також повідомляється, що на тім мітінґу буде присутний головний урядник. Напоминається довгуючих прийти і заплатити свої довги. — М. Скоропад, предс.; Й. Сабат, кас.; Й. Квасній, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома усім членам Бр. св. Георгія, від. 239, що мітінґ відбудеться в суботу, 17 березня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. На цей мітінґ проситься усіх членів явитись, бо є багато справ до полагоджения. Також проситься усіх довгуючих членів прийти та вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто хоче змінити свою грамоту, нехай принесе її на мітінґ. Хто ще не вписав своїх дітей до У. Н. Союза, то проситься тепер вписати. — С. Рудакевич, предс.; І. Сорока, кас.; А. Волос, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів, що збори чвертьрічні відбудуться в неділю, 18 березня, в годині 2-гій пополудни, в гали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. На тих зборах кождий член повинен бути. Догуючі повинні вирівнати свої залеглости. Будемо принимати нових членів, а хто хоче вступити до Союза, то нехай прийде на збори в неділю. — Василь Юсипчук, предс.; Петро Головачук, кас.; Мих. Федорів, фін. секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 18 березня, в годині 2-гій пополудни. Проситься всіх членів явитися на згаданий мітінґ, бо будеться вирівнювати занедбані справи і також проситься всіх членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендавані. — М. Туранська.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих члениць, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 18 березня, в годині 2-гій пополудни, в гали У. Н. Дому, 214 Фултон вул. Кожда члениця має явитись на цей мітінґ, бо буде справоздання контрольної комісії та інші важні справи. Довгуючі мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Котрі члениці ще не змінили своїх грамот, то проситься принести старі грамоти на мітінґ. Кожда члениця повинна привести хоч одну нову членицю. Проситься дівчат прийти і вписатись в члениці. — А. Горін, предс.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 17 березня, в годині 8-ій ввечір, в домі під ч. 1274 Гов Евеню. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Членів, котрі ще не змінили своїх грамот, проситься принести з собою старі грамоти на збори. Членів, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, просимо вписати на тім мітінґу. Довгуючим пригадується, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Йосиф Сидор, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 17 березня, точно в годині 7-мій, в Нар. Домі, 72 Моріс вул. Проситься членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Членів, котрі ще не змінили своїх грамот, проситься принести старі грамоти до зміни. — Микола Пупчик, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 18 березня, в годині 2-гій пополудни, в гали церковній, 645 Рузвелт Еве. Пригадується всім довгуючим членам, як місцевим так і позамісцевим, щоби сповнили свою належитість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься всіх членів явитись на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Кождий член і члениця отримає на мітінґу ювилейний календарик. Члени, котрі ще не виміняли своїх грамот нехай принесуть старі грамоти на мітінґ. Будемо принимати нових членів і дітей до Тов. і У. Н. Союза. Член, котрий приведе нового члена, дістане нагороду. — І. Маркович, секр.

НЕМОВ У КАЗЦІ.

В Теріоках (Фінляндія) 70-літній нуждар дістав у спадщині 5 міліонів долярів (або коло 220 міліонів фінських марок). Тому 27 літ сестра його виїхала до Америки і вийшла замуж за багатого плянтатора кави. По смерти сестри ціле її майно, тому, що вона була бездітна, припало йому, як братови. Багатий тепер спадкоємець жив у великій нужді і мешкав у захисті для бездомних. Цими днями виїхав цей щасливець у товаристві найкращого фінляндського адвоката до Америки, щоби забрати спадщину.

АРМІЯ ЧЕХОСЛОВАКІЇ.

В чеськословацькій армії є тепер 9,200 усіх старшин. В тім ґенералів 119, полковників 360, підполк. 895, майорів 1,413, штабових капітанів 2,460, капітанів 1,760 і 1,800 надпоручників. Решта поручники й підпоручники. Цікаво, скільки вони отримують платні?

ПОЗІР ВІДДІЛОВІ УРЯДНИКИ В АНСОНІЇ, ДЕРБІ І СІМОР, КОНН.

Повідомляється всіх відділових урядників місцевостей:
АНСОНІЯ, ДЕРБІ І СІМОР, КОНН.
щоби зійшлися до ЛІБЕРТИ ГАЛІ, МЕЙ УЛ., АНСОНІЯ,

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1934 РОКУ

в годині 5-тій пополудни, на

СПІЛЬНІ НАРАДИ

В СПРАВІ 40-ЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ У. Н. СОЮЗА.

Олена Придун,
Голов. Радна У. Н. Союза.

ПОЗІР!—УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ „КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ ЛЕМКІВЩИНІ"
В НЮ ЙОРКУ
й за піддержкою ОРҐАНІЗАЦІЇ „О.Д.В.У."
: отсим скликається :

ВЕЛИКЕ МАСОВЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Ціль віча:

1. СПРАВА ДОПОМОГИ ЛЕМКІВЩИНІ В ПРОСВІТІ,
2. ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОЇ ШКІЛЬНОЇ РЕФОРМИ, що має за ціль знищити українську душу в українських дітях.

Головну промову виголосить редактор ОМЕЛЯН РЕВЮК.
Говорити муть теж інші визначні бесідники.

Початок в годині 2.30 пополудні. — Вступ вільний.

Все Громадянство, без огляду на політичні переконання, а ЗОКРЕМА ЛЕМКИ, обовязково повинні прибути масово!

УКРАЇНЦІ! — Наші брати на усіх Українських Землях окупованих Польщею завзято борються з ворогами за національне існування та за збереження своєї національної душі, — в першій мірі ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДУШІ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ від знничарення поляками. В тій цілі ведеться боротьба ПРОТИ НОВОЇ ШКІЛЬНОЇ РЕФОРМИ, яку поляки завели на знищення української школи та в цілі викривлення душі і характеру української дитини.

На цю боротьбу наша еміграція, занята протибольшевицькою акцією, дотепер не могла звернути належної уваги. Одначе мусимо памятати на обовязок помагати красві в цій боротьбі.

В найгрізнішому просвітному положенні знаходиться тепер ЛЕМКІВЩИНА. Не тільки тому, що нова польська реформа грозить духовою загладою молодим Лемкам, але й тому, що ШКІЛЬНИЦТВО НА ЛЕМКІВЩИНІ ВЗАГАЛІ СТОЇТЬ НА НИЗЬКОМУ РІВЕННІ.

Протестуючи проти ляцьких зазіхань на душу українську, ми мусимо звернути спеціяльну увагу на конечність просвічення Лемківщини. Всі Українці, а земляки Лемківщини зокрема, мусять доложити старань, щоби помогти Лемкам вирватися з лабет анальфабетизму та польонофільства, та освідомити їх національно. Лемки не сміють затратити свідомости цего, що вони є частиною Українського Народу, а їх земля є частиною Великої Української Землі. В них мусить бути переконання про потребу невтомної та чинної боротьби з ляхами вже тепер. Про це їх треба освідомляти безперестанною працею, — так, що коли прийде слушний час до визволення, щоби Лемки без вагання вхопили за зброю, прогнали ворога зі своєї землі та стали частиною Соборної Української Держави.

„Комітет Допомоги Лемківщині" в Ню Йорку.

КНИЖКИ ДЛЯ МОЛОДІ, ЯКІ ТІЛЬКИ ЩО ОДЕРЖАНО З КРАЮ.

ДИКІ ЗВІРІ. Оповідання про їх життя-буття. Написав А. Гайльборн, переклали на українську мову М. Лотоцький і М. Кокольський $1.50

ГУЛІВЕР. Джонатан Свіфт. З багатими ілюстраціями. За англійським оригіналом для українських дітей зладив Ю. Шрумеляк 1.25
Зміст: Ґулівер у ліліпутів. Ґулівер у велитнів. Ґулівер у лапутів. Ґулівер у гиржунів.

ЖИТТЯ ПЕРВІСНОГО ЧОЛОВІКА ТА СУЧАСНИХ ДИКУНІВ. В. Лункевич. Переклав Мик. Лотоцький. Багато ілюстрацій. Оправлена ..5

ЗОРЯНИЙ ХЛОПЧИНА. Оскар Уайльд. Переклав з англійської мови М. Лотоцький. Образки Віктора Цимбала. Оправлена .35

ПРИГОДИ ЛИСА-МИКИТИ з 30 образками. А. Лотоцький. Оправлена .60

МАЛИЙ ЛЬОРД (Малий Льорд Фонтлерой). Повість для молодіжи. Ф. Г. Бернет. Переклала В. Літинська. Ілюстрації А. Жмуди. Опр. 1.00

МАЛІ ГЕРОІ. Картини з життя дітей. З творів Е. Аміціса та Г. Педерзані на українську мову переклав А. Лотоцький. Багато ілюстрацій. Оправлена .85

МОІ ЗНАКОМІ. Нариси з життя звірів, які я знав. Ернест Сетон Томпсон. Із 148 образками і портретом автора. На українську мову переклала Софія Куликівна. Оправлена 1.10

МОЛОДІСТЬ СЛАВНИХ ЛЮДЕЙ. Евген Мілер. Переклала з французького Валентина Завадська. Багато ілюстрацій. Оправлена 1.15

ПАН ЧВАНЬКІВСЬКИЙ. Дивні подорожі та пригоди пана Язона Микитовича на Чваньках Чваньківського гербу Качка, списані його власною рукою. Переписав із старих паперів Ярослав Вільшенко. Ілюстрована і оправлена. .60

ПОКОТИГОРОШОК. Казка на основі народніх мотивів. А. Лотоцький. Образки Юрія Вовка. Оправлена .45

ПО РІДНОМУ КРАЮ. Подорожні враження й замітки. Дмитро Дорошенко. Ілюстрован й оправлена .85

ЧОРНА ІНДІЯ. Юлій Верн. На українську мову переклав М. Капій. Ілюстрована й оправлена 1.15

ШАНСЕЛЬОР. Записки з подорожі Дж. Р. Казальона. З портретом автора і з 43 образками. Юлій Верн. На українську мову переклав М. Капій. Оправлена .85

ПРИГОДИ ПІНОКІЯ. К. Кольоді. Переклав з італійської мови Евген Онацький. Багато ілюстрацій. Оправлена 1.15

ТИХЕ СЛОВО. Збірка Казок. Іван Липа. Ілюстрації Віктора Цимбала. Кольоровані ілюстрації. Оправлена .95

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб. 20 ц.

МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб. 35 ц.

З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб 45 ц.

ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб 50 ц.

МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 35 ц.

КНЯГИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб 45 ц.

ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя.** Пєса на 1 дію. 4 осіб 20 ц.

ШВЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Літниську.** Комедія в 3-ох діях. 12 осіб 45 ц.

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб 30 ц.

СОТНИКІВНА, пєса в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" переороблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб 40 ц.

ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб 35 ц.

ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб 25 ц.

ДВА ДОМИКИ И ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб 15 ц.

МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб 35 ц.

ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Й. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) 30 ц.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Заходом Українсько-Американського Клюбу й при помочи всіх братсв, товариств і цілої громади відсвятковано Листопадове Свято, а чистий дохід з того свята призначено на інвалідів. Гроші вислано через Обеднання в сумі $36.52.

За уряд Укр.-Амер. Демократичного Клюбу:

Пилип Шуцький.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Вислано через Обеднання $40, як коляду від тов. Укр.-Амер. Горожанок. Гроші призначено на „Рідну Школу" в краю.

О. Штогрин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідну Школу.

Переслано через Обеднання 20 дол. коляди від української православної церкви на Рідну Школу в краю.

М. Близнак.

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Жертва на Рідний Край.

З нагоди Різдва Христового вислано через Обеднання жертву Рідному Краеви з призначенням: 5 дол. на Рідну Школу, а 5 дол. на матір Просвіту у Львові. Разом $10 на край, а $1 на потреби Обеднання в Америці.

Марія Костів.

А вам кажу, милі сестри, про це памятайте: своїм сестрам і братам в краю, щиро помагайте. Бо знаєте, що їм в ката дуже тяжко жити, тому нашим обовязком їм поміч зложити.

М. К.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ.

На Рідний Край.

Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349 У. Н. Союза, ухвалило на зборах $10 на Рідний Край. З них призначено 5 дол. на сироти, а 5 дол. на інвалідів. Гроші вислані через Обеднання.

Микола Лісний, секр.

КОРИСТАЙТЕ З ЮВИЛЕЙНОЇ ОФЕРТИ „СВОБОДИ"

Щоби уможливити читання нашого органу ще ширшому кругови нашого громадянства, адміністрація „Свободи" проголошує з приводу Сорокліття Українського Народного Союза спеціяльну оферту для тих передплатників, які запренумерують „Свободу" в січні, лютім і березні 1934 року. Для тих передплатників буде знижена цілорічна передплата з 7 долярів на $5, а піврічна з $3.75 на $3.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА"

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Коли приходолобся писати „Вісти з Базару" пером або олівцем, то певно, що не було би Вістей з Базару а звичайне оголошення, раз написане, а потому що день, чи що другий день те саме. Але що чоловік пише на машинці, а ще й до того на машинці без галасу, то мимоволі щось тягне писати, хоч часами і нема що. Цеж вік машини і хто не уживає машини, той не жиє в теперішнім віку.

Колиб мене хто запитав, що найголовніше для чоловіка, котрий почищає бізнес, то без вагання я сказавби — машинка до писання. Машинка до писання потрібна в кождім бизнесі, хто любить свій бизнес і хоче той бизнес розвивати.

Прийшов „Другий Річник" Українського Економічного Бюра з Варшави. Ціна назначена на нього один доляр. Мала вісімка 224 сторони. Це така підручна книга „УКРАЇНА В ЧИСЛАХ". От хочете знати адресу котрогось українського часопису, підприємства, школи, там все є. Скільки Українців у Франції, або в Англії. Промисловість. Українські Церкви. В тій книжці все є, що повинен знати кождий Українець.

Помало, але стало виходять нові твори української музики. Недавно появились пісні професора Кошиця по англійськи. Композитор Углицький видав українські танці на пяно. З краю прийшли нові твори на хор М. Гайворонського. Досі вийшло 4 хори, гарне видання, вигідний розмір паперу з гарним взірцем. Підприємство Сурма друкує новий катальог де всі нові видання будуть поміщені разом з їх цінами.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член 304 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі мені стали великою помічю у моїм нещастю.

Іван Котелець,
Бофало, Н. Й.

—o—

Я, нижче підписаний член 18 від. У. Н. Союза, складаю седречну подяку головному урядови нашої організації за уділення моїй жінці Лукії запомоги з фонду запомогового в сумі $35, котрі нам стали великою помічю у довгій недузі жінки. Бажаю у тім ювилейнім році якнайкращого розвитку У. Н. Союза. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Александер Смий,
Сімор, Конн.

—o—

Я, нижче підписаний член бр. св. Арх. Михаїла, 147 від. У. Н. Союза в Алентавн, Па., складаю щиру подяку головному урядови нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котрі стали мені дуже великою помічю в моїй недузі. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Юрій Ценкі.

—o—

Я, нижче підписана членица 241 від. У. Н. Союза в Вунсакет, Р. Ай., складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку Михайлови Подорожному в сумі $1,000. Бажаю У. Н. Союзови багато нових членів у тім ювилейнім році. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Параскевія Подорожна.

Цікавий: Скажіть, будь ласка, пане капітане, чи такі великі кораблі часто потопають?

Капітан корабля: Ні — я ще не чув про ніякий корабель, щоби затонув більше як один раз.

—o—

При іспиті.

Професор: Таж це дуже просте питання.

Ученик: Так, питання — одначе не відповідь!

Автор сензаційних повістей (захвалює свою повість накладцеви): — Пане, то такий цікавий цикль повістей, що старі панни поручатимуть у завіщанні, як ще не дочитають повісти, щоби їм продовження повісти давати до домовини!

—o—

Тяжкі часи тепер: люди не хочуть женитися. Раз у жіночому товаристві пішла балачка про якогось нежонатого.

17-літня дівчина спиталася:

— Який він?

22-літня: Чим він?

30-літня (пристрасно): Де він?

40-літня: Давайте його сюди!

—o—

Між приятельками.

Степан віддав мені своє серце.

— Мусиш з ним бути дуже обережна, бо мені говорив він, що я розбила йому серце!

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(68)

Як Карафтан схопив жарівню з червоним углям та піднявся на рівні ноги, видці викрикнули: „Не вживай зброї!" Один раб підбив йому ногу, а два інші вирвали йому жарівню з рук. „Бийся чесно", вони остерегли його, піднявши на ноги.

Тарзан стояв, посміхаючися й ждучи нападу. Карафтан, божевільний від злости, просто скочив на нього. Тарзан стрінув його ударом пястука в щоку, котрий простягнув його назад на землю. Раби приплеснули йому щиро.

Дівчина, Таляскар, відійшла до Тарзана та дивилася йому в очи. Завистному Карафтанови здавалося, що він вичитав в її погляді любов. Він іще раз кинувся на Тарзана. За ними введено в коридор нових рабів.

Один з вояків підійшов до малих дверей подивитися в середину. Він підбіг до бючихся рабів. Заки вони побачили його вхід, він уже стояв перед Тарзаном і Талярскарю. Це був Кальфастобан.